AD Wikènt INHOUDSOPGAVE

Interview Erich Zielinski
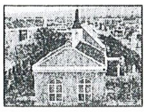
pagina 16+17

Wet moet modellen beschermen

pagina 18

Nog dit jaar opvolger Ferrari Enzo
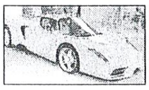
pagina 19

Maritiem zeeschilder Joes Wanders
pagina 20+21

Digitale Bolex-videocamera

pagina 22

Dlc-pakketten aan voor Battlefield 3

pagina 23

Puzzels, Tooby, Strips
pagina 24

Soundfreaq lanceert Sound Stack
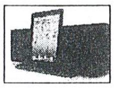
pagina 25

IT-column pagina 25

Studenten werken aan supersonische drone
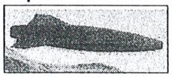
pagina 25

Roze prijzen voor Winfrey en Gaga

pagina 26

WARWARU

Je weet niet hoe vaak je iets is vergeven toen je nog een kind was

MARTIE GENGER

AD Wikènt is een wekelijkse uitgave van ABCourant NV en wordt als bijlage van de zaterdageditie van het Antilliaans Dagblad verspreid.

ABCourant NV
Prof. Kernkampweg z/n
Willemstad, Tel. 7472200

Interview Erich

Ode aan Erich Zielinksi

Vorige maand overleed schrijver Erich Zielinski op 69-jarige leeftijd nadat hij al geruime tijd ziek was. Ezra de Haan interviewde Zielinski op 22 mei 2008 naar aanleiding van zijn roman Scott Zuyderling waarvan de uitgever 'In de Knipscheer' zojuist het manuscript gelezen had. „De foto's zijn tijdens het gesprek gemaakt. Prachtig, dat 'praten' met de handen", zo schrijft Franc Knipscheer. Het gesprek vond plaats in de Openbare Bibliotheek van Amsterdam (OBA) in aansluiting op een live radiogesprek voor Amsterdam FM Radio in de OBA. Het interview werd nooit eerder uitgewerkt. Nu Zielinski is overleden heeft de uitgever besloten om dat interview alsnog uit te schrijven. Hier deel 1.

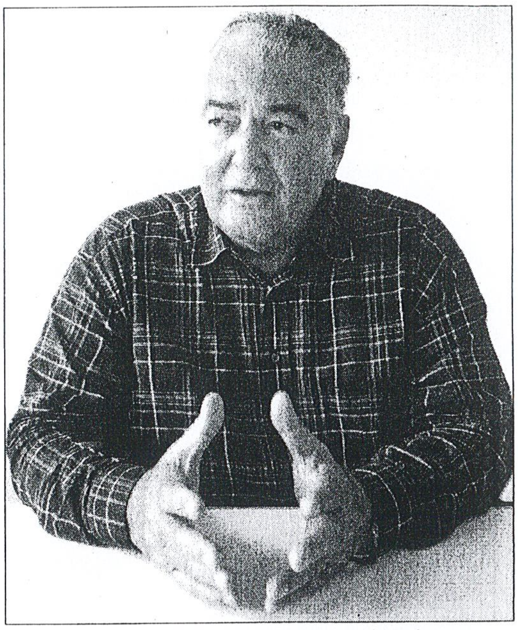
Erich Zielinski tijdens het interview op 22 mei 2008.
FOTO PETER DE RIJK

Het gesprek met Erich Zielinski vindt plaats in de Openbare Bibliotheek van Amsterdam. Hij heeft het postuur van een zwaargewicht bokser en praat als een advocaat. Ook als mijn vragen emotioneren, blijft hij rustig, praat hij door en lijkt hij voor zichzelf te pleiten.

Door Ezra de Haan

Mijn grootouders komen uit Polen, uit de buurt van Krakow. Ik ben er ooit geweest en vroeg mijn collegae naar de naam Zielinksi. Eentje begon te lachen, zei: „Zielinski dat is als Johnson in de Verenigde Staten. Er zijn er zoveel, je wilt niet weten waaraan je begint."

Zielony betekent groen en Zielinski is daar een verbuiging van. Mijn grootouders zijn aan het eind van de negentiende eeuw, er was toen een grote hongersnood in Polen, naar Amerika gegaan. Mijn ouders zijn naar Duitsland getrokken. Mijn vader is in Auermunde aan de Elbe geboren, vlakbij Berlijn. Hij heeft in de Eerste Wereldoorlog bij de Duitse marine gezeten. Zijn boot, de Hila, is toen getorpedeerd en hij heeft drie dagen in zee gelegen, is door een Zweeds koopvaardijschip uit het water gehaald en had toen zijn buik vol van de oorlog in Europa. Uiteindelijk is hij in Maracaibo in Venezuela terechtgekomen, dat was in die dagen een gekke stad en vandaar kon je dan, als je kleren ging kopen, naar Curaçao toe voor de dichtstbijzijnde ontwikkelde stad. Daar kwam hij mijn moeder tegen, ze zijn getrouwd en in Maracaibo gaan wonen waar twee van mijn broers geboren zijn. Van Maracaibo zijn ze naar Curaçao gegaan waar in die dagen de raffinaderij werd gebouwd. Vier broers en zusters van mij zijn daar geboren.

Toen kwam de Tweede Wereldoorlog. Ze werden opgepakt op Aruba en op Bonaire in een kamp opgesloten. Mijn vader was Duitser. Het was een interneringskamp en ze hadden het in zekere zin beter dan veel mensen op Bonaire die buiten het kamp woonden. Kinderen kwamen ernaartoe en mijn broertjes gooiden dan bananen en appels over het hek. Mijn zuster en ik zijn in het kamp geboren. Na het kamp zijn mijn ouders naar Curaçao gegaan waar weer zes kinderen werden geboren.

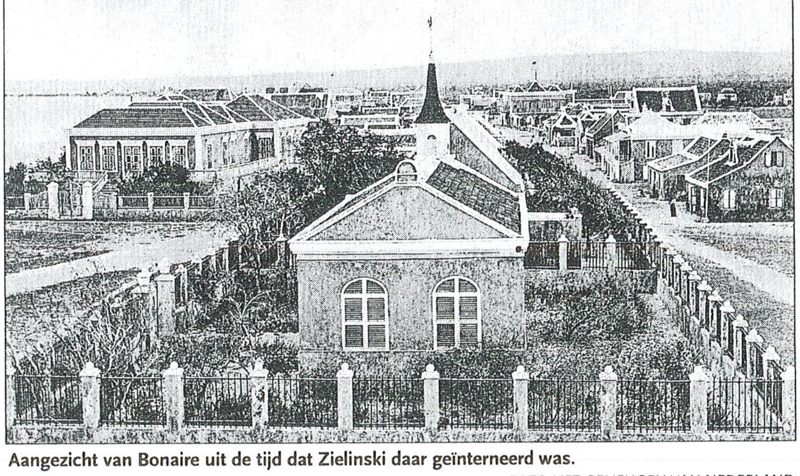
Aangezicht van Bonaire uit de tijd dat Zielinski daar geïnterneerd was.
FOTO HET GEHEUGEN VAN NEDERLAND

Merk je zelf iets van dat Poolse of Duitse bloed?

Bij mij is dat, vergeleken met mijn broers en zusters, heel sterk. Mijn vader was altijd erg op mij gesteld, hij was een liefhebber van klassieke muziek, van opera's, en als hij 's avonds naar muziek luisterde, kwam ik vaak bij hem zitten. Dat mocht dan. Hij vertelde mij, en je merkt dat in mijn derde roman *Scott Zuyderling*, over Richard Tauber. Mijn vader was gek op Händel. Klassieke muziek werd mij met de paplepel ingegoten. Tegelijkertijd ben ik door en door Curaçaoënaar. Niet dat ik alleen van de eilanden houd, het gaat mij om de muziek, de lokale muziek, gedichten. Ik schrijf zelf gedichten in het Papiaments. Dus heb ik van beide werelden wat meegekregen. Ook het feit dat je uit een groot gezin komt, legt een stempel op je.

Dat zijn dan twee werelden, je zou kunnen zeggen dat er nog een derde wereld is, die van de advocatuur.

Dat doe ik op Curaçao al 38 jaar. Ik ben nog steeds advocaat. Mijn praktijk heb ik verkocht. Nu wil ik schrijven, al doe ik nog steeds wat advieswerk. Maar het mag mijn werk als schrijver niet verstoren. Waarom? Dat is ook de reden dat ik ermee opgehouden

Zielinski (22-5-2008)

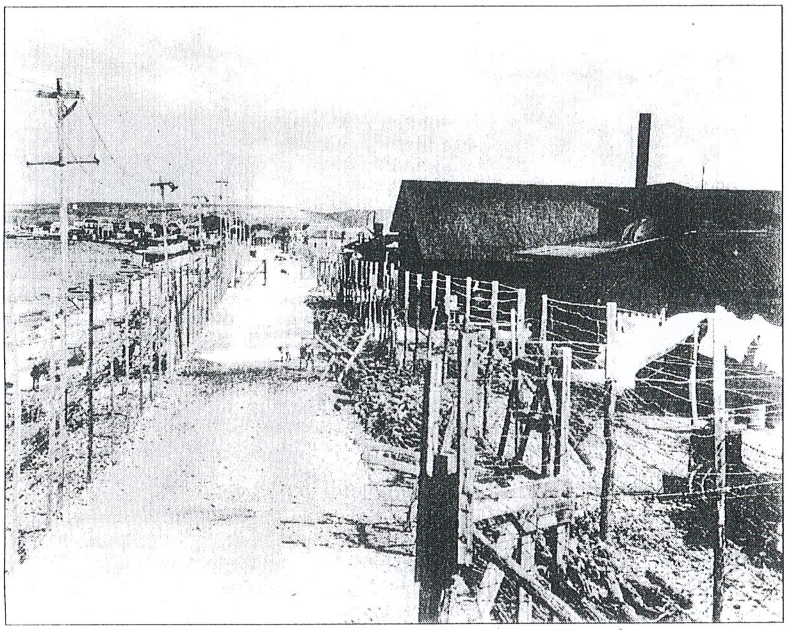

Het interneringskamp op Bonaire, tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zielinski wordt in dit kamp geboren.
FOTO HET GEHEUGEN VAN NEDERLAND

ben. Je kunt niet schrijven en tegelijkertijd met intensief werk bezig zijn. Je kunt de procespraktijk niet half-half doen, ofwel *mitar mitar*. Je hebt de belangen van mensen en die moet je naar behoren behartigen. Dat betekent dat je het werk naar huis meeneemt. Dat je in de auto zit en dat hèt je bezig houdt. Als ik aan het schrijven ben, kruip ik ook in mijn karakters.

Dan behartig je eigenlijk de belangen van jouw personages.
Het is zelfs sterker. Je bent niet bezig iemands belangen te behartigen, je bént die persoon.

Ik schreef *Scott Zuyderling* waarin het thema homofilie aan de orde komt. Een van de hoofdpersonen is homofiel en dan moet ik mij ook inwerken en proberen te voelen zoals hij voelt. Ik moet erbij zeggen dat ik soms zelfs ontroerd ben door wat de persoon meemaakt die ik zelf geschapen heb. En dat ik daar soms zelfs door van streek ben. Mijn vrouw weet dat inmiddels. Ik ben in zo'n periode asociaal want je bent zo met je verhaal en de karakters bezig. Neem de scène uit mijn eerste boek, De Engelenbron, waarin Rona, een prostituee, 's nachts de trap opgaat. Haar man Hendrik van Alsum, die invalide is, ligt in bed. Ze komt eerst luisteren, ze laat de whiskyfles staan, want het is een soort schimmenspel. Ze weten het van elkaar maar willen het niet weten. En dan loopt ze de trap op en hij ligt in bed en er komen tranen in zijn ogen. Op zo'n moment heb ik tranen in mijn ogen. Want je schrijft niet met afstand, je schrijft wat je voelt, wat je meemaakt. Ik denk dat je dan pas goed schrijven kunt.

Zonder sentimentaliteit?
Ik denk dat het mij goed gelukt is. Als advocaat ben ik ook bewogen door wat ik meemaak met cliënten. Maar op het moment dat ik mijn emoties naar zo'n zaak meeneem, zouden ze mij onmiddellijk als advocaat moeten bedanken. Ik heb geleerd mij van emoties los te maken. Wat niet betekent dat ik het niet doorvoel. Ik denk dat je pas een goede advocaat bent als je het probleem van je cliënten aanvoelt, doorvoelt en weet wat ze meemaken. Want je moet je voor hen inzetten en niet laten leiden door die emoties. Dan ben je de klos. Maar als je voor de rechter staat en je kunt niet met gevoel pleiten en zeggen wat er aan de hand is, dan deug je niet als advocaat. Je moet die gevoelens, niet alleen die gedachten, over kunnen brengen. Dat kan alleen maar als je het zelf voelt.

Een boek schrijven is een situatie creëren. Kun je iets zeggen over dat proces?
De Engelenbron begon eigenlijk met het huis. Ik heb in dat huis in de Otrobanda gewoond. Boven en een gedeelte beneden waar de hoofdpersoon Hendrik sliep. Ik ben daar weer naartoe gegaan in een soort van 'romantic mood'. Teruggaan naar het verleden. Op zo'n moment begin je de figuren in het verhaal te brengen, de personen beginnen te leven. Dat is een proces van concipiëren, geboren worden. Dat neemt tijd. Ik had het geluk dat ik een vriend had die van een goed verhaal hield. Met hem ging ik iedere morgen wandelen. Ik vertelde dat ik aan het schrijven was en hij wilde weten waarover. Iedere dag vroeg hij mij hoe het verder ging. Op een gegeven moment was ik niet eens meer aan het schrijven, was ik alleen maar aan het vertellen en stelde hij vragen. Op een gegeven moment noemde ik hem Monchín, naar het hoofdpersonage. Om de draak met hem te steken. Hij leefde zo erg mee. Het verhaal gaat leven en er is op dat moment eigenlijk nog niets op papier gesteld. Ik kwam terug in januari van een vakantie in Venezuela en ik had *dengue* opgelopen, knokkelkoorts. Dan ben je goed ziek. Ik moest drie maanden thuisblijven en toen ben ik begonnen met schrijven. Want je zit thuis en kunt niet naar kantoor. Op het moment dat je begint, merk je van je omgeving weinig meer. Even was ik uit dat stukje gevangenschap van de advocatuur. Dan kun je schrijven. Je hebt alles van je afgezet.

Kun je naast het schrijven van een roman journalistiek werk schrijven?
Een accountant kan dat bijvoorbeeld, die is niet zo bij zijn werk betrokken. The Economist was er niet zo voor dat accountants en advocaten zouden gaan samenwerken, zoals de tendens was. Advocaten moeten creatief zijn in hun werk. Als een accountant creatief wordt, heeft hij een advocaat nodig. Het moet in ieder geval een beroep zijn dat het creatieve niet verstoort. Dat doet de advocatuur wel. Ik ben een tijd hoofdredacteur van een krant geweest. Dat is ook intensief, maar meer afstandelijk. Als je te creatief bent, verstoort het je werk als journalist.

Je had het over het inleven in de personages. Kan een personage zelfs de schrijver verrassen?
Dat kan zeker. Neem mijn roman *De prijs van de zee*. Die Shorombu, die dat hoedje opheeft omdat hij een krul wil krijgen in zijn haar. Op een gegeven moment reageert hij heftig wanneer die hoed van zijn hoofd wordt geslagen. Zijn gedrag was voor mij op dat moment verrassend. Karakters kunnen op een gegeven moment op de loop gaan. Daar moet je achteraan. Ze moeten consistent zijn met zichzelf en mogen geen afwijkend gedrag vertonen dat niet verklaarbaar is. Wat Shorombu doet in *De prijs van de zee* past bij zijn karakter. Al eerder was die kwestie met die pet ter sprake gekomen. En dan gaat hij dingen doen die mij verrassen. Maar ze passen in het verhaal en maken het goed. Op zo'n moment kan ik hartelijk lachen.

Gaat dat gedrag soms tegen je eigen karaktereigenschappen in?
In *Scott Zuyderling* komt een homo voor die op een bepaalde manier reageert. Je hebt je weliswaar ingeleefd en je probeert in te voelen met hem maar op een gegeven moment reageert hij. Het zorgt voor een fantastische scène. Er móest op dat moment iets gebeuren. Het gebeurde en het verraste mij. Het hele verhaal krijgt hierdoor een wending en gaat de kant op die het moet gaan. Voor iemand die niet schrijft, is het bijna niet te begrijpen dat je door je karakters verrast wordt. Maar het gebeurt. Ik kan daarom lachen, maar ik kan ook bedroefd zijn. Het jongetje in het verhaal dat wacht en wacht tot zijn vader met hem spelen zal. Zijn vader speelt wel met zijn dochter en die jongen blijft maar schuchter wachten. Op zo'n moment ben ik ontroerd. Want ik zie dat voor mij, ik zie die jongen.

De vader van Zielinski verhuist na de Eerste Wereldoorlog naar Maracaibo in Venezuela.

Soldaten tijdens de Tweede Wereldoorlog op Curaçao.
FOTO HET GEHEUGEN VAN NEDERLAND